

8. 8. 2013

Veďte, prosíme, na vedomí, že text článku odpovída platné právni úpravě ke dni publikace.

Slovensko: Mám viac spoločností, ktoré spolu navzájom obchodujú. Na čo si dávať pozor?

Obchodný zákonník vo svojich ustanoveniach upravuje viaceré prípady, v ktorých sa kladú podmienky pre uzatváranie zmlúv medzi spoločníkmi alebo konateľmi a „ich spoločnosťami“. Ich cieľom je hlavne sprehľadnenie týchto obchodov a dosiahnutie reálneho oceňovania predmetu zmlúv. Pozrime sa preto na povinnosti a obmedzenia, ktoré vám z nich vyplývajú.

GLATZOVA & Co.
Advokátska kancelária - Law firm

Hlavne písomne

Požiadavka sprehľadnenia obchodov sa dotýka jednoosobových kapitálových spoločností – spoločností s ručením obmedzením a akciových spoločností. Hlavne u malých a stredných podnikateľoch je bežné, že jediný spoločník je zároveň aj konateľom spoločnosti. V takom prípade musí byť akákoľvek zmluva, ktorá sa uzatvára medzi spoločnosťou a jediným spoločníkom, ktorý je zároveň aj konateľom spoločnosti, uzatvorená v písomnej forme. Rovnaký princíp sa uplatní aj pri akciovej spoločnosti. Zmluva, ktorá sa uzatvára medzi akciovou spoločnosťou a jej jediným akcionárom, ktorý je súčasne členom jej predstavenstva, musí byť taktiež písomná. Táto úprava má prednosť napríklad pred všeobecnými ustanoveniami kúpnej zmluvy, ktoré umožňujú aj ústnu formu kúpnej zmluvy. Nedodržanie písomnej formy má v tomto prípade za následok jej absolútnu neplatnosť a zmluva nespôsobuje žiadne právne účinky, t.j. akoby zmluva nebola uzavretá.

Obmedzenia pri nadobúdaní majetku s.r.o. a a.s.

Veľký pozor si treba dávať pri uzatváraní zmlúv, ktorými spoločnosť nadobúda majetok za protihodnotu (t.j. kúpnu cenu) vo výške najmenej 10% z jej základného imania, a ktorá je uzatvorená medzi s.r.o. alebo a.s. a:

- jej súčasným spoločníkom alebo akcionárom,
- zakladateľom, pričom zakladateľ nemusí byť aktuálnym spoločníkom/akcionárom,
- osobou blízkou so zakladateľom alebo spoločníkom/akcionárom (blízkou osobou je príbuzný v priamom rade, súrodenec a manžel, pričom iné osoby v pomere rodinnom alebo obdobnom sa pokladajú za osoby sebe navzájom blízke, ak by ujmu, ktorú utrpela jedna z nich, druhá dôvodne pociťovala ako vlastnú ujmu),
- ovládanou osobou (t.j. spoločnosťou, v ktorej má určitá osoba väčšinový podiel na hlasovacích právach preto, že má podiel na spoločnosti alebo akcie spoločnosti, s ktorými je spojená väčšina hlasovacích práv alebo preto, že na základe dohody s inými oprávnenými osobami môže vykonávať väčšinu hlasovacích práv bez ohľadu na platnosť takejto dohody) alebo ovládajúcou osobou (t.j. osoba, ktorá má postavenie popísané pri ovládanej osobe).

Spoločnosť môže nadobúdať majetok najmä kúpnu zmluvou, zmluvou o predaji podniku, zmluvou o kúpe prenajatej veci, odplatným postúpením pohľadávky, atď. Ak by sa takáto zmluva uzatvárala do dvoch rokov od vzniku spoločnosti, návrh zmluvy musí byť vopred schválený valným zhromaždením spoločnosti. Obchodný zákonník však nestanovuje následky neschválenia návrhu zmluvy, t.j. či je zmluva neplatná. V zásade platí, že ak má zmluva všetky náležitosti, je platná. Avšak spoločnosť môže zakročiť voči konateľom alebo členom predstavenstva, ktorí zmluvu podpísali bez predchádzajúceho schválenia jej návrhu valným zhromaždením a požadovať od nich prípadnú náhradu vzniknutej škody.

Za účelom posúdenia, či kúpna cena alebo odplata za majetok, ktorý spoločnosť nadobúda, zodpovedá jeho reálnej hodnote, musí byť hodnota majetku určená znaleckým posudkom. Zákon bližšie nešpecifikuje, ktorá zo zmluvných strán má znášať výdavky na vyhotovenie znaleckého posudku, a preto sa zmluvné strany môžu voľne dohodnúť, či náklady uhradí niektorá zo zmluvných strán alebo zmluvné strany spoločne.

Vyhotovenie znaleckého posudku nebude potrebné, ak valné zhromaždenie spoločnosti rozhodne, že hodnota majetku sa nemusí určiť znaleckým posudkom ak (i) jeho hodnota už bola určená znaleckým posudkom, ktorý bol vyhotovený k dátumu nie staršiemu ako 6 mesiacov pred nadobudnutím práva k majetku spoločnosťou (napríklad v momente účinnosti zmluvy, v prípade hnutelností prevodom vlastníckeho práva, pri nehnuteľnostiach zápisom do príslušného katastra nehnuteľností, atď.), pričom počas týchto 6 mesiacov nedošlo k výraznej zmene hodnoty majetku alebo (ii) ak je hodnota majetku uvedená v riadnej účtovnej závierke za predchádzajúce obdobie, ktorá je overená audítorom bez výhrady. V oboch prípadoch je štatutárny orgán povinný vyhotoviť písomnú správu s opisom majetku, spôsobe jeho ocenenia a s vyhlásením, že nenastali okolnosti, ktoré by výrazne zmenili hodnotu majetku po jeho ocenení.

Účinnosť zmluvy nastane najskôr jej uložením do zbierky listín spolu so znaleckým posudkom. Ak nedošlo k vyhotoveniu znaleckého posudku, do zbierky listín sa ukladá (i) rozhodnutie valného zhromaždenia, ktorým sa rozhodlo, že znalecký posudok nie je potrebný, (ii) predchádzajúci znalecký posudok, ktorý nie je starší ako 6 mesiacov alebo auditovaná účtovná závierka s uvedením hodnoty majetku a (iii) správa štatutárneho orgánu podľa predchádzajúceho odseku. Zmluvné strany si samozrejme môžu dohodnúť, že účinnosť zmluvy nastane neskôr ako jej uložením do zbierky listín spolu s uvedenými dokumentmi.

Pokiaľ by znalecký posudok nebol vyhotovený, ani by sa neuplatnilo vyššie uvedené alternatívne určenie ceny, takáto zmluva by bola neplatná pre rozpor so zákonom.

Uvedené obmedzenia sa netýkajú, vzhľadom na jej bezodplatnosť, darovacej zmluvy, zmlúv uzatváraných pri bežnom obchodnom styku, na nadobudnutie majetku podľa rozhodnutia súdu alebo správneho orgánu a na majetok nadobudnutý na burze za cenu rovnajúcu sa kurzu zodpovedajúcemu ponuke v tom čase. Bežným obchodným stykom je uzatváranie zmlúv, ktoré súvisia s podnikateľskou činnosťou spoločnosti.

Obmedzenie pri možnom znižovaní majetku akciovej spoločnosti

Ak chce akciová spoločnosť poskytnúť úver, pôžičku, previesť majetok alebo poskytnúť užívanie majetku akciovej spoločnosti (nájom, výpožičku), poskytnúť ručenie, záložné právo alebo iné formy zábezpeky (i) členovi predstavenstva, (ii) prokuristovi (iii) inej osobe oprávnenej konať za a.s. (napríklad podnikový zmocnenec), (iv) im blízkym osobám, ktoré konajú na ich účet alebo (v) právnickým a fyzickým osobám v mene ktorých tieto osoby konajú, môže tak urobiť len na základe predchádzajúceho súhlasu dozornej rady a za podmienok obvyklých v bežnom obchodnom styku (napríklad pri dodržaní obvyklej výšky zmluvných sankcií, úroku z omeškania, atď.).

V prípade, že predchádzajúci súhlas dozornej rady bude chýbať, právny úkon nebude spoločnosť zaväzovať a spoločnosť si môže uplatňovať náhradu škody voči členom predstavenstva. Ak by súhlasom dozornej rady došlo k porušeniu povinnosti jej členov konať s odbornou starostlivosťou, napríklad by súhlasili s uzatvorením zmluvy aj za neobvyklých podmienok, spoločnosť by si mohla nárokovať náhradu škody aj voči členom dozornej rady .

Jedinou výnimkou z povinnosti získania predchádzajúce súhlasu dozornej rady v uvedených prípadoch je situácia, kedy akciová spoločnosť ako spoločnosť ovládajúca poskytuje plnenie ovládanej osobe.

Zodpovednosť štatutárneho orgánu a dozornej rady

Ako sme už uviedli, konatelia a členovia predstavenstva by mali byť pri uzatváraní zmlúv, ktorými spoločnosť nadobúda majetok od uvedených osôb alebo ktorými akciová spoločnosť poskytuje určeným osobám niektoré zo spomenutých plnení obozretní. Konanie s odbornou starostlivosťou, sledovanie či zmluvy, ktoré sa spoločnosť chystá uzavrieť, nespĺňajú sprísnené podmienky sa im vypláti pri prípadných negatívnych následkov z týchto zmlúv. Spoločnosť ako aj veriteľ, ktorému takýmto konaním vznikla škoda, ktorú si nemôže uspokojiť majetkom spoločnosti, si totiž môžu uplatňovať náhradu škody od štatutárnych orgánov.

Štatutárne orgány s.r.o. a a.s. zodpovedajú za vzniknutú škodu bez ohľadu na to, či konali z nedbanlivosti alebo úmyselne. Možnosťou zbavenia sa zodpovednosti za náhradu škody je preukázanie, že skutočne postupovali s odbornou starostlivosťou a v dobrej viere, že konali v záujme spoločnosti alebo na základe rozhodnutia valného zhromaždenia, ktoré nie je v rozpore so zákonmi a spoločenskou zmluvou alebo stanovami spoločnosti.

Členovia dozornej rady a.s. zodpovedajú v rovnakom rozsahu ako členovia predstavenstva.

Transfer pricing a daňové pravidlá

Ako sme uviedli, obchodný zákonník pre transparentné určenie ceny alebo odplaty v uvedených prípadoch vyžaduje vyhotovenie znaleckého posudku, prípadne jeho primeranú náhradu a obvyklé podmienky primerané obchodného styku. Obdobné pravidlá platia aj podľa daňových predpisov pre transakcie medzi spriaznenými osobami (teda i spoločnosťami v rámci jedného koncernu/holdingu. Transfer pricing (prevodné ceny) musí byť cenou obvyklou, na ktorej by sa dohodli nezávislé osoby v porovnateľnej situácii, teda vzhľadom na činnosti vykonávané zmluvnými stranami a s tým spojené podnikateľské riziko a aktíva zmluvných strán využívané na vykonávanie týchto činností. Transakčné ocenenie, ktoré sa odchyľuje od obvyklých cien, môže totiž viesť až k zníženiu dane jednej zo zúčastnených spoločností.

Ak ste v pozícii štatutárneho orgánu, nehanbite sa o radu požiadať právnika ako aj účtovníka. Nikto nemá patent na všetko a odborný pohľad na vec môže vás, ako aj spoločnosť ochrániť pred nesprávnym postupom pred uzatvorením zmluvy, jej neplatnosťou a vznikom možnej škody.

Mgr. Jiří Sixta,
advokát, partner poverený riadením slovenskej pobočky

Mgr. Danica Valentová,
advokátní koncipientka

[Glatzová & Co., s.r.o.](#)

Apollo Business Center
Prievozská 4/B
821 09 Bratislava

Tel.: +421 232 113 039
Fax: +421 232 144 148
e-mail: office.sk@glatzova.com

JUDr. Lucia Regecová, vedoucí slovenské pobočky
e-mail: lucia.regecova@glatzova.com

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů , judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [DEAL MONITOR](#)
- [Tři dekády v advokacii a otevřený pohled na to, co profesi i justici nejvíc škodí](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [Vybrané otázky poskytování zdravotních služeb na dálku](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [„Za každou kauzou je živý příběh“](#)
- [Ombudsman na Maltě - základní parametry a role. A v čem bychom se mohli poučit i my v Česku?](#)

- [DEAL MONITOR](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [Rozhovor s JUDr. Veronikou Janoušek Rudolfovou, samostatnou advokátkou specializující se na sportovní právo](#)
- [DEAL MONITOR](#)